

відтворення природних ресурсів в економіці. На сучасному етапі використання еколого-економічних інструментів характеризується тим, що їх кількість постійно зростає. Це дозволяє провести детальний аналіз та оцінку від використання природних ресурсів.

Література

1. Кліменко О. М. Інвайронментальна економіка: навчальний посібник. / О. М. Кліменко, М. А. Мащенко. – Харків: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 209 с.
2. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України (Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukA&tag=MetodichniRekomendatsii>

МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА, ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Н. В. МОЖАЙКІНА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Регіональна економіка досить складний об'єкт дослідження як в плані аналізу, так і прогнозування її розвитку. Потрібно враховувати безліч різних чинників, що впливають на регіональний розвиток. В умовах інформаційного розвитку, значну увагу слід приділяти методам орієнтації у фактичному матеріалі науки, методам його застосування. Причому з точки зору практичного застосування метод повинен відповідати таким його властивостям, як ефективність, ясність і зрозумілість, надійність.

Методологічну основу аналізу розвитку регіону утворює парадигма, яка визначає, що регіон не суто автономний об'єкт, а багатофункціональний організм, що розвивається на основі вертикальних (центр – регіони) і горизонтальних (міжрегіональних) взаємодій, включений в систему світогосподарських зв'язків. Таким чином, аналіз і прогноз територіального розвитку як взаємодіючої системоутворюючої конструкції повинен вбудовуватися в загальний стратегічний соціально-економічний розвиток країни. Це націлює на неминучий пошук єдності регіональної та української економічної політики, спрямованої на подолання просторових нерівностей: відмінностей в обсягах сформованого валового регіонального продукту на душу населення, що відбивається на рівні та умовах життя, в зайнятості і безробітті, в темпах розвитку окремих регіонів, в умовах для підприємницької діяльності і т.п.

Завдання аналізу повинні узгоджуватися з завданнями регіональної економічної політики. Чітка постановка завдань регіональної політики і вибір засобів їх вирішення вимагають виявлення причин просторових нерівностей,

щоб встановити об'єкти державного втручання. До їх числа відносять: відмінності природно-кліматичних умов життя і підприємництва в окремих районах країни; масштаби, якість і напрямки використання природних ресурсів, які визначають «продуктивність» регіону. Цей фактор впливає не тільки на розвиток окремих галузей (сільське і лісове господарство, рибальство), але і на умови розміщення промисловості і життя людей; периферійне або глибинне положення районів, внаслідок чого посилюється вплив транспортних витрат на формування цін і широту ринків збуту – погані транспортні та комунікаційні зв'язки периферійних районів ускладнюють їх економічний розвиток; застаріла структура виробництва, запізнення з введенням інновацій; переваги від близькості до агломераціям, що ведуть до перетину в регіоні міжгалузевих зв'язків, появи можливостей інтеграції місцевих виробників з великими міжрегіональними виробничо-господарськими структурами; тенденції в економічному розвитку країни; стадія технологічного розвитку, що впливає на ті чи інші види виробництва товарів (сировинні ресурси, проміжні продукти, товари кінцевого споживання, послуги і т.д.); політичні умови, форми загальноукраїнської і регіональної політики; інституційні чинники, що визначають ступінь регіональної автономії, соціально-економічний розвиток та ін.; фізичні фактори розміщення: наявність або відсутність аеропортів, транспортних систем, промислових майданчиків, забезпеченість телекомунікаційними системами та ін., тобто рівень розвиненості виробничої інфраструктури; більший або менший зовнішній контроль над фірмами, що функціонують в регіоні (або незначну питому вагу фірм, заснованих місцевими підприємцями); соціально-культурні фактори: ступінь урбанізації, освіченість населення, наявність наукового центру та ін.

Узагальнюючими показниками ефективності господарської діяльності на території регіону є продуктивність суспільної праці – виробництво валового регіонального продукту на одного зайнятого в сфері матеріального виробництва. Для аналізу соціального розвитку становить інтерес показник ВРП на душу населення. Комплексний підхід до аналізу дозволяє виявити ефективність взаємодії виробничої, фінансової і соціальної сфери.

У середньо- та довгостроковому прогнозуванні фактори соціальної стабільності вельми важливі, тому показники соціальної статистики також повинні бути проаналізовані. Для характеристики соціальної ситуації застосовують систему соціальних індикаторів, що охоплює наступні основні сфери: доходи населення, зайнятість, забезпеченість населення послугами соціального характеру (освіта, охорона здоров'я, соціальне забезпечення та ін.), демографічна ситуація, криміногенність, екологія.

Мета ретроспективного аналізу полягає в тому, щоб на основі оцінки стану регіональної економіки визначити шляхи розвитку та особливості розміщення продуктивних сил в нових ринкових умовах, що дозволить використовувати найважливіші передумови і переваги регіону для нарощування економічного потенціалу. Це важливо для подолання і

виправлення виникаючих диспропорцій і надмірної диференціації в рівнях регіонального розвитку. Регіональна політика повинна в першу чергу визначати основний вектор економічного зростання на власній території, враховувати зазначені диспропорції і нерівності щодо різних підсистем регіону з метою їх усунення. Її мета – звести до мінімуму ті нерівності.

Разом з тим основні методологічні підходи до аналізу стану економіки регіону, дозволяють оцінювати наслідки політичних рішень на підприємницьку активність, формування інвестиційного клімату та інше. Особливо важливим результатом аналізу стає виявлення причин нерівномірного розвитку українських регіонів і факторів, що збільшують розрив між регіонами за рівнем ВРП, інвестицій, доходів населення. В рамках аналізу також можливо оцінити реакцію бізнесу на дії влади і як результат зміни в регіоні динаміки інвестицій і ефективності виробництва. У підсумку, застосовуючи різні методи аналізу, ми визначаємо можливості формування позитивної економічної політики з метою стимулювання економічного зростання регіональної економіки при активній дії механізмів державного регулювання.

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ КАК НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ ДОСТИЖЕНИЯ РАЗВИТОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ РЕГИОНОВ

А. О. МОСКВИНА, канд. экон. наук, доц.,
доц. кафедры экономической теории и международной экономики
М. Ю. ОБОДЕЦ, студ.

*Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А. Н. Бекетова, г. Харьков*

Как показала практика, тотальный контроль президентской вертикали не может обеспечить динамичного развития всех территорий государства. В отсутствие налогово-бюджетных стимулов разрывы в региональном развитии вырастают, большинство регионов становится дотационными. Центральная власть получает возможность произвольно распоряжаться ресурсами местных советов, в ручном режиме регулируя доступ к средствам местной власти. При такой структуре управления, когда назначения на местном уровне происходят сверху, реальной ответственности перед населением за принимаемые решения местная власть не несёт. Местный бизнес и региональные элиты оказываются подчиненными крупно-монополистическому капиталу, имеющему широкое представительство в центральной власти. Большая часть экономической активности на местах вынужденно выводится в тень. Ускоряется процесс деградации локальной инфраструктуры, систем жизнеобеспечения и инженерных коммуникаций, что существенно влияет на качество жизни людей.